

GJØVIK KOMMUNE

Tilstandsrapport 2025

Barneverntjenesten i Gjøvik og Land

Innholdsfortegnelse

1.0 Om rapporten	3
2.0 Leders overordnet vurdering av status.....	3
3.0 Brukermedvirkning og involvering av barn/ungdom og foresatte.....	4
4.0 Økonomi	4
5.0 Nøkkeltall og aktiviteter	6
5.1 Meldinger til barnevernstjenesten	6
5.1.1 Aldersgruppe for bekymringsmeldinger	9
5.1.2 Oversikt over meldere til barnevernstjenesten og meldingsgrunnlag	11
5.2 Undersøkelser	15
5.3 Hjelpetiltak	18
5.4 Omsorg og ettervernstiltak	19
5.5 Spesialiserte barnevernstiltak	21
6.0 Utfordringsbildet.....	22
7.0 Innsatsområder	28

1.0 Om rapporten

Formålet med en tilstandsrapport er å gi kommunestyret bedre innsikt i tilstand, utvikling og viktige problemstillinger i barnevernet. Tilstandsrapporteringen er ment å bidra til økt bevissthet i kommunen om hva som fungerer godt og mindre godt og er ment å være et utgangspunkt for dialog om prioriteringer og forventninger mellom kommunen og kommunestyret. Målet med rapporten er også å bidra til mer åpenhet og innsikt i barnevernets arbeid. Strategidokumentet som ligger vedlagt gir viktig informasjon om barneverntjenestens mandat, funksjon og utviklingsfokus. Tilstandsrapporten inneholder aktivitetstall og vurderinger knyttet til drift.

Rapporten er bygd opp slik at man kan lese leders overordnet vurdering av status i tjenesten (2.0) med bakgrunn i året som har vært, deretter kan man lese om barneverntjenestens arbeid med brukermedvirkning i barnevernet (3.0). Økonomi (4.0) gir kort informasjon om rammene for budsjettet og kommunemonitoren. Under 5.0 nøkkeltall beskrives aktivitetstallene for 2025, sammenlignet med fjoråret samt kommunemonitoren. Utfordringsbilde (6.0) er en oppsummering av analysen for hver kommune, og gir et innblikk i samlet utfordringsbilde per kommune. Innsatsområder (7) beskriver barneverntjenestens satsningsområder il året.

2.0 Leders overordnet vurdering av status

Barnevernstjenesten i våre tre kommuner står i dag i et krevende spenn mellom økonomiske rammer, økende saksmengde og et tydelig økende behov i befolkningen. Til tross for dette har tjenesten levert en jevn og målbar kvalitetsforbedring på alle sentrale indikatorer, selv gjennom innføring av nytt fagsystem og økt arbeidsmengde. Dette bekreftes også gjennom egenvurderingstilsynet som ble ferdigstilt nå i mars, og som viser en tjeneste som både er faglig solid og aktivt utviklingsorientert.

Den viktigste årsaken til kvalitetsløftet er de ansatte. De håndterer et komplekst samfunnsoppdrag med høy faglighet, fleksibilitet og varme i møtet med barn, familier og samarbeidspartnere. Samtidig er det viktig å erkjenne at mye av dette arbeidet skjer på et belastningsnivå som ikke kan forventes opprettholdt over tid.

Våre kommuner har flere barn i barnevernet enn landsgjennomsnittet. Det innebærer høye totale kostnader, selv om kostnaden per barn som mottar tiltak ligger i nedre sjiktet sammenlignet med nasjonalt nivå. Dette viser at tjenesten driftes kostnadseffektivt.

Barnevernstjenesten har de siste årene arbeidet målrettet og levert i tråd med forventningene som ble satt ved oppstart av KS-prosessen. Samtidig ser vi nå et gap mellom innbyggernes behov og den kapasiteten tjenesten har tilgjengelig. Dersom utviklingen med økende saksmengde og uendret bemanning fortsetter, vil dette utfordre vår evne til å levere forsvarlige tjenester.

For å sikre en trygg, stabil og bærekraftig tjeneste framover vurderes det som nødvendig både å styrke bemanningen i barnevernet og fortsatt satsning på forebyggende arbeid i kommunene. Økt kapasitet vil gi bedre tid og kvalitet i oppfølgingen av barn og familier, større trygghet og forutsigbarhet for de ansatte, redusert risiko for akutte og kostbare tiltak, og bidra til et mer stabilt og bærekraftig arbeidsmiljø.

3.0 Brukermedvirkning og involvering av barn/ungdom og foresatte

Et viktig kvalitetsmål for barneverntjenestens arbeid er at barn og familier skal bli involvert og ha innflytelse. Barneverntjenestens målbilde i strategihuset beskriver: «tillitsskapende samarbeid- på samme lag for barn og unge.» Med dette målbildet ønsker barneverntjenesten å synliggjøre viktigheten av blant annet samarbeidet med foreldre, barn og ungdommer som vi er i kontakt med. Dette er et av utviklingsområdene som vi har særlig fokus på.

Barns rett til medvirkning er styrket gjennom barnevernsloven, og det jobbes målrettet med at dette skal gjenspeiles i vår praksis og dokumentasjon. Herunder gjennom barnets beste vurderinger, samt en vekting av barn og foreldres ønsker og behov. Barneverntjenesten har gjennom «saksreisen» for undersøkelse og oppfølging styrket barn og foreldres medvirkning. Rutinearbeid og bevisstgjøring er viktige elementer i dette arbeidet.

Tjenesten har prioritert noen utvalgte områder for brukerundersøkelsen, for 2025 ble ikke svarresponsen representativ. Det vises kun til foreldreundersøkelsen her, da det var noen flere svar enn på barn/ungdomsundersøkelsen, dette gir en foreløpig indikasjon på et veldig lite grunnlag. Men av utvalget opplever 67% at de blir møtt med respekt, og opplever at de har blitt lyttet til og at meningen deres blir tatt på alvor, 83% opplever å ha fått god nok informasjon om hva som har skjedd i saken og hvorfor. Opplevelsen av at barnevernet har tatt hensyn til deres ønsker og behov er 66% hvor resterende 33% er uenig eller veldig uenig. I tillegg ønsker vi også å innhente åpne innspill som kan gi ytterligere læringspunkter og bidra til forbedring av tjenesten.

Det er en målsetting at vi til enhver tid skal ha brukerundersøkelser og et representativt utvalg, slik at vi sikrer overordnet anonymisert dokumentasjon for hvordan samarbeidet med barneverntjenesten oppleves. Dette vil være viktige elementer i videre fagutvikling og justering av praksis.

4.0 Økonomi

Gjøvik og Land barnevern rapporterer månedlig til samarbeidsrådet, tertialvis og ved årsavslutning på økonomi. Økonomi vies derfor liten plass i en tilstandsrapport om kvalitet i tjenesten.

Alle tre kommunene i samarbeidet har høyere utgifter til barnevern enn landsgjennomsnittet av kommuner. Utviklingen henger i hovedsak sammen med at

kommunene har en høyere andel barn med barnevernstiltak, samt en større andel barn med tiltak utenfor hjemmet og andel barn med akuttvedtak. Dette indikerer at våre kommuner har større behov for barnevernstjenester enn landsgjennomsnittet, som igjen medfører høye utgifter til barnevern.

Det er over flere år arbeidet systematisk med å redusere kostnadene i barnevernet på ulike områder. Samtidig påvirkes kostnadsnivået av både saksmengde og hvilken type saker barnevernstjenesten til enhver tid håndterer. For barn som flyttes i fosterhjem eller institusjon vil tiltakene ofte være langvarige, noe som medfører betydelige og vedvarende utgifter. I mindre kommuner som Nordre Land og Søndre Land vil én plassering utenfor hjemmet gi større økonomiske utslag enn i en mellomstor kommune som Gjøvik da kostnader fordeles på færre innbyggere.

Oppsummert ligger tjenesten over den gjennomsnittlige verdien for Norge når det gjelder utgifter til barnevernet. Sett ut fra spredningen i landet, ligger barnevernstjenesten i nedre sjiktet av variasjonene i landet.

Utgifter per barn som bor i hjemmet har hatt en vesentlig økning (sammenliknet med 2024) sett opp mot de andre faktorene. Dette handler om store behov og sammensatte utfordringer hos barn og familier, som har krevd en spesifikk kompetanse og kapasitet som barnevernstjenesten ikke har hatt tilgang på i egen tjeneste. Kjøp av tiltak fra private aktører har derfor vært nødvendig. Hovedsakelig har dette vært tiltak som er igangsatt med hensikt om å avhjelpe behov, for å sikre at barnet kan vokse opp i eget hjem i tråd med minste inngreps prinsipp.

Utgifter per barn som bor utenfor hjemmet er vesentlig lavere enn landsgjennomsnittet, her er det jobbet systematisk over tid med fosterhjemsavlønninger for å sikre dette i tråd med fosterhjemsstrategien og et helhetlig perspektiv for samarbeidet. Legg merke til at dette er til tross for den høye andelen barn som er flyttet ut av hjemmet.

Andelen av barnevernsutgifter som går til saksbehandling ligger lavere enn gjennomsnittet i landet. Dette er til tross for at vi ligger høyere på alle måleindikatorer som handler om andel barn som mottar tjenester fra barnevernstjenesten. Det er ikke proporsjonalt med saksmengden eller opplevd saksbelastning for ansatte i tjenesten. Avviket sammenlignet med landet ellers har vedvart en stund, men det er betydningsfull forskjell fra 2022 og frem til i dag.

Det økonomiske bildet, sett i sammenheng med saksmengde og sakstype, blir nærmere belyst i de følgende avsnittene.

Økonomi

Indikatorene under økonomi angir hvor mye ressurser den enkelte kommune bruker på tjenesten, både sett i forhold til antall innbyggere i barnebefolkningen og per barn i barnevernet.

 Spredning Stedets plassering Verdi for Norge

[Gå til detaljert oversikt](#)

Indikator	Verdi for sted	Verdi for Norge	Grafisk visning
Utgifter til barnevern per barn i befolkningen 0-17 år (2025)	21 727 kr	16 330 kr	
Utgifter per barn i barnevernet (2025)	270 744 kr	245 581 kr	
Utgifter per barn som bor utenfor hjemmet (2025)	592 880 kr	721 790 kr	
Utgifter per barn som får tiltak i hjemmet (2025)	82 662 kr	70 346 kr	
Andel av barnevernsutgiftene som går til saksbehandling (2025)	34,2 %	36,3 %	
Andel av kommunens totale utgifter som brukes på barnevern (2025)	4,5 %	3,8 %	

Figur 1: Økonomioversikt hentet fra kommunemonitor barnevern.

<https://www.buudir.no/statistikk-og-analyse/monitor/barnevern/?primary=3407%2C3447%2C3448>

5.0 Nøkkeltall og aktiviteter

5.1 Meldinger til barnevernstjenesten

For at barnevernstjenesten skal sikre rett hjelp til rett tid for barn og familier, er vi avhengige av tillit blant våre innbyggere og samarbeidspartnere, slik at informasjonen rettes til barnevernstjenesten når det er nødvendig. Barnevernstjenesten mottar bekymringsmeldinger fra både privatpersoner (barnet selv, familie, nabo, slekt og nettverk) og offentlige instanser. Offentlig ansatte har en personlig meldeplikt, og kan ikke melde bekymring anonymt. Privatpersoner kan melde bekymring anonymt.

Alle offentlige ansatte har en plikt til å gi opplysninger til barnevernet, uten ugrunnet opphold:

- når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli mishandlet, utsatt for alvorlige mangler ved den daglige omsorgen eller utsatt for annen alvorlig omsorgssvikt
- når det er grunn til å tro at et barn har en livstruende eller annen alvorlig sykdom eller skade og ikke kommer til undersøkelse eller behandling

- når det er grunn til å tro at et barn med nedsatt funksjonsevne eller et spesielt hjelpetrengende barn ikke får dekket sitt særlige behov for behandling eller opplæring
- når et barn har vist alvorlige atferdsvansker ved å begå alvorlige eller gjentatte lovbrudd, ved problematisk bruk av rusmidler, eller ved å ha vist annen form for utpreget normløs atferd
- når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli utnyttet til menneskehandel.

Alle bekymringsmeldinger skal behandles fortløpende og senest innen en uke. Meldinger som gir grunnlag for akutt håndtering, håndteres fortløpende. Tjenesten gjennomfører meldingsmøter daglig, etter behov hvor alle meldinger blir behandlet og konkludert. Alle vurderinger knyttet til saksbehandling av bekymringsmeldinger dokumenteres skriftlig, og ved offentlige meldinger gis det tilbakemelding til melder om den blir henlagt eller iverksettes undersøkelse. Meldinger som gjelder barn/ungdom som er kjent for barnevernstjenesten fra tidligere, drøftes i samarbeid med kontaktperson som kjenner familien.

Barnevernstjenesten ved mottaksavdelingen drifter en mottakstelefon, hvor du kan ringe og drøfte dersom du er usikker på om meldeplikten er utløst, eller trenger veiledning på hvordan du skal gå frem i en sak. Dette er et tilbud som tjenesten etablerte etter at det kom tilbakemeldinger om usikkerhet knyttet til meldeplikt og hvordan man skulle håndtere dette. Det har vært en økning i antall henvendelser til mottakstelefonen. Mottakstelefonen får i snitt 300 telefoner per måned som handler om drøft av meldeplikt, veiledning på hvordan man skal gå frem og eventuelt hvem man kan kontakte.

Tabell 1: Statistikk over mottatte meldinger og henleggelse for 2025, hentet ut fra fagsystemet.

	Nordre land	Søndre land	Gjøvik
Totalt antall meldinger:	107	84	599
Herav konkludert med undersøkelse:	59 63,1%	24 28,5%	269 44,9%
Herav konkludert melding i pågående undersøkelse*	28 26%	16 19%	164 27,3%
Totalt undersøkes eller legges inn i pågående undersøkelse:	89,1%	47,5%	72,2%
Herav konkludert med henleggelse:	9 8,4%	11 13%	104 17,6%
Herav konkludert med henleggelse i aktiv sak:	11 10,2%	33 39,4%	62 10%
Total andel henleggelse:	18,6%	52,4%	27,6%

*Per definisjon henlegges meldingen i fagsystemet, fordi man ikke kan ha 2 pågående undersøkelser samtidig. Men meldingen tas inn som informasjon i undersøkelsen og skal ikke regnes som henlagt i denne statistikken.

Det er en 14,6% økning i antall innkomne bekymringsmeldinger for 2025 sammenliknet med 2024. Dette tilsvarer 101 flere meldinger ila året og 8,4 meldinger per mnd. Det er en økning for alle kommunene. Men det er variasjoner hos hver kommune som er verdt å merke seg. På landsbasis ligger henleggelsesprosenten tilsvarende foregående år på 25% (2025 tall ikke publisert enda)

Nordre land med 32(42,6%) flere meldinger, har en vesentlig økning. Samtidig som det er en liten økning i andel meldinger som konkluderes til undersøkelse (sammenliknet med 2024). Dette indikerer at den økte andelen meldinger er reelle bekymringer i henhold til meldeplikten som utløser undersøkelse. Det er også en vesentlig økning melding i saker hvor barnevernstjenesten allerede er i gang med en undersøkelse.

Søndre land har 18 (27%) flere meldinger og ligger lavere på meldingsstatistikken enn våre 2 andre kommuner. 47,5 % av bekymringsmeldingene går til undersøkelse eller konkluderes med pågående undersøkelse. Søndre land skiller seg ut ved at flest meldinger sendes når barnevernstjenesten allerede har en pågående undersøkelse, eller det er iverksatt hjelpetiltak, og følgelig ikke grunnlag for å undersøke saken på nytt da man allerede bistår familien med bistand. Så lenge informasjonen ikke er så alvorlig eller annerledes enn tjenesten allerede er kjent med. Dette betyr ikke at det ikke skal sendes melding til barnevernstjenesten, meldeplikten gjelder uavhengig av status saken har eller ikke har hos barnevernstjenesten. Men det gir grunn for å se nærmere på forståelsen av meldeplikt, hvordan man snakker om bekymringen, og samarbeider rundt familier hvor det allerede er hjelpetiltak. Særlig siden dette er en økning på ca. 30 saker sammenliknet med 2024. Det kan også være tilfeldige variasjoner knyttet til sakskompleksitet. Dette kan handle om at flere arbeider i en familie, godt engasjement og oppmerksomhet rundt samarbeidspartnere og således avdekker forhold som utløser den personlige meldeplikten. Eller om det er behov for bedre koordinering og klarere rolleforståelse, om barnevernstjenesten er koblet på eller ikke.

Gjøvik har 51 (9,3%) flere meldinger enn 2024, statistikken ellers samsvarer med statistikken fra 2024. Andelen meldinger som henlegges er litt høyere enn nasjonal statistikk, samtidig er andelen lavere enn fjoråret.

Tabell 2: Barn med bekymringsmeldinger ift barnebefolkningen hentet fra kommunemonitor 2025

<https://www.bufdir.no/statistikk-og-analyse/monitor/barnevern/bakgrunn/?primary=3407%2C3447%2C3448#barn-med-bekymringsmelding-i-forhold-til-barnebefolkningen-2024>

Barn med bekymringsmeldinger ift barnebefolkningen	Norge	Samlet for tjenesten	Nordre Land	Søndre Land	Gjøvik
2025	4,2%	5,2%	4,5%	3,9%	5,6%
2024	4,1%	4,8%	2,8%	3,8%	5,4%
2023	4,1%	4,5%	3,3%	4,6%	4,8%
2022	3,9%	4,3%	3,8%	6,2%	4,1%

Samlet ligger tjenesten 1 prosentpoeng over landsgjennomsnittet på andel barn med bekymringsmeldinger i forhold til barnebefolkningen. Det har vært en økning siden 2022, da statistikken viser en nedgang i andel meldinger det året. Nasjonalt kan man også se en økning i andel meldinger etter 2022. Til tross for at det er en prosentvis gradvis økning for tjenesten, har den nå nådd en ny topp siden 2022 med 5,2% sammenlignet med Norge som ligger på 4,2%.

Nordre land lå i fjor under landsgjennomsnittet for bekymringsmeldinger, men ligger i år over landsgjennomsnittet. Søndre land ligger under landsgjennomsnittet og har hatt en gradvis nedgang siden 2022. Gjøvik ligger godt over landsgjennomsnittet og er den kommunen hvor vi mottar flest meldinger ut fra barnebefolkningen. Det vil i år som i fjor være viktig å følge opp andelen bekymringsmeldinger til barnevernstjenesten. Det er riktig at andelen bekymringsmeldinger skal ned jamfør nasjonal statistikk, barnevernsreformen og kjernebarnevern. Samtidig må man følge opp at det er de riktige meldingene som sendes, slik at man sikrer at de rette familiene får den bistanden de har behov for av barnevernstjenesten. Barnevernstjenesten gjennomfører både samarbeidsmøter og informasjonsmøter for å informere om blant annet meldeplikten. I tillegg er tjenesten fast representert i tverrfaglige møter i alle tre kommuner jf strategidokument.

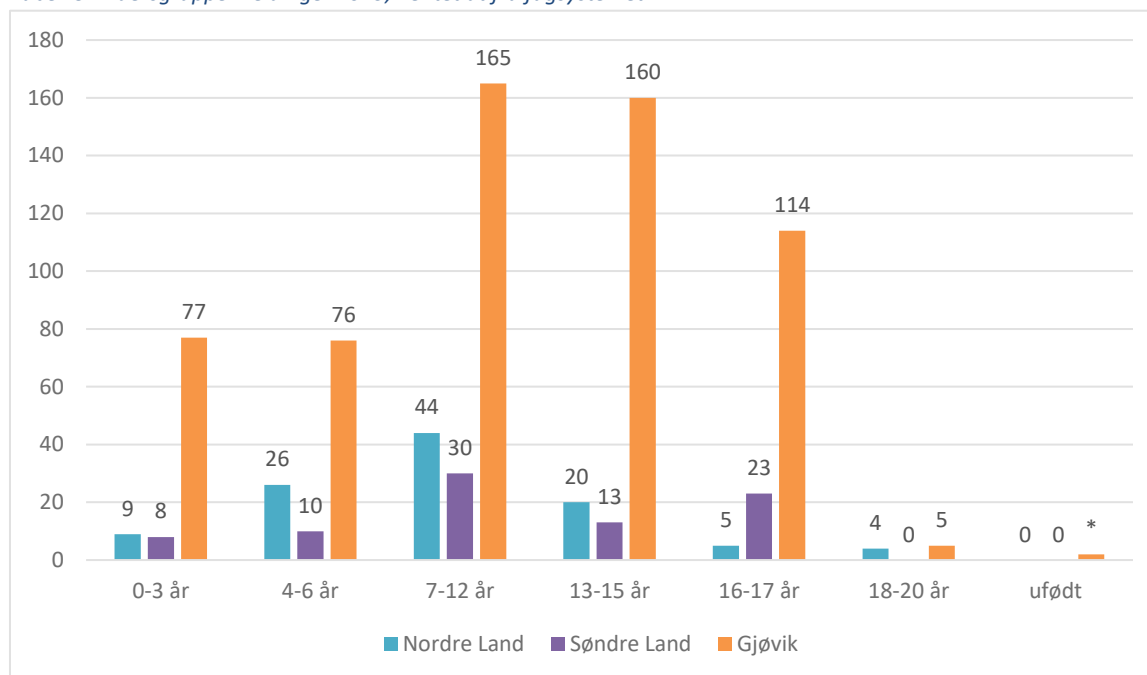
Barnevernstjenesten opplever et stort ønske om økt tilstedeværelse og deltakelse i våre kommuner og vi strekker oss langt for å sikre denne tilstedeværelsen, implementering av TIBIR er et viktig bidrag for å sikre barnevernsfaglig kompetanse utenfor tjenesten.

Mottaksavdelingen drifter også en mottakstelefon hvor offentlig ansatte kan ringe for å drøfte, hvis de er usikre på om meldeplikten er utløst, eller hvordan de skal gå frem. Dette er et ledd i å bistå samt kvalitetssikre kommunen med å navigere i et krevende felt. Antall henvendelser for mottaks telefonen for siste kvartal 2025 utgjør i snitt 300 telefoner i løpet av en måned, noe som utgjør 15 telefoner om dagen.

5.1.1 Aldersgruppe for bekymringsmeldinger

Det er avgjørende for barnevernstjenestens arbeid og særlig med fokus på minste inngreps prinsipp, at man får kjennskap til barn og foreldre som har behov for tiltak fra barnevernstjenesten til rett tid.

Tabell 3: Aldersgruppe meldinger 2025, hentet ut fra fagsystemet

* SSB og Bufdir sin praksis er å prikke ut tall som er 3 eller mindre, for å unngå identifisering av enkeltindivider. Vi følger derfor denne praksisen og derfor er noe av tallgrunnlaget prikket ut. Dersom kommunestyret ønsker disse tallene kan de utgis i møtet.

Det er ikke mulig å sammenlikne aldersstatistikken på meldinger med 2024, siden tilstandsrapporten for 2024 ble telt på et annet tidspunkt. Det vil derfor ikke være direkte sammenlignbart før neste år igjen.

Selv om tallene ikke kan sammenlignes direkte med tidligere år, er det likevel verdifullt å se hvilke aldersgrupper som er mest representert. Dette gir barnevernstjenesten viktig innsikt i både målgruppe og kompetansebehov. Samtidig gir det kommunen som helhet en indikasjon på når hjelpebehov oppdages, og hvor det kan være utfordringer knyttet til tidlig identifisering og innsats.

Det er naturlig at tidspunktet for når bekymringer meldes til barnevernet, samsvarer med når andre tjenester opplever utfordringer eller symptomtrykk rundt enkeltbarn – for eksempel elever som påvirker klassemiljøet eller som vekker bekymring i helsestasjon, skole eller PPT. Aldersprofilen i meldingene kan derfor også si noe om hvor i tjenestekjeden det oppstår press, og hvor det kan være behov for styrket forebygging eller tettere samarbeid.

I et perspektiv på tidlig innsats så er dette viktige pekepinner. Når man ser på ungdomsgruppen 13-20 år så skiller Gjøvik og Søndre land seg ut med 46,7% og 42,9%, sammenliknet med Nordre land sine 26,9%. I aldersgruppen 0-6 år, ligger Nordre land på 32,4%, Gjøvik 27,6%, Søndre land med 21,4%.

Det er en ønsket utvikling at man øker andelen meldinger i aldersgruppen 0-6 år. Dette dreier seg om fokus på tidlig innsats og et viktig perspektiv i oppvekstreformen for å sikre rett hjelp til rett tid, som medfører at situasjonen enklere kan avhjelpes med lettere tiltak på

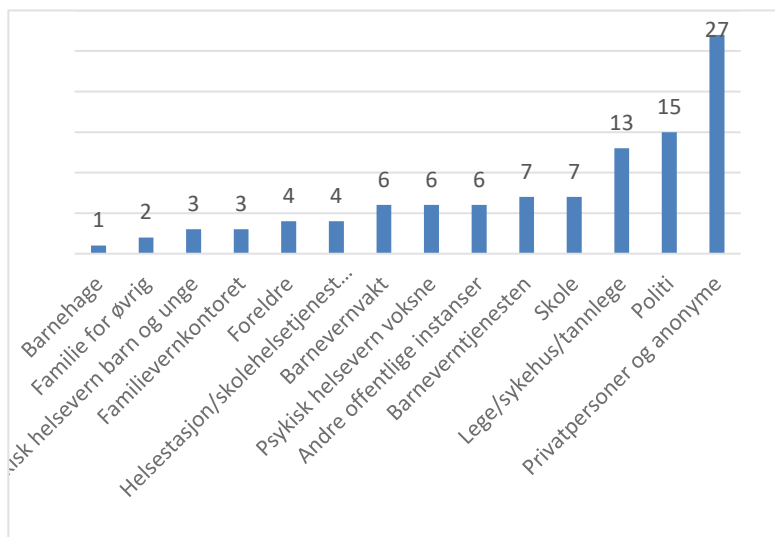
lavere nivå. I motsetning til når man barn har blitt ungdom og situasjonen ofte har tilspisset seg over år og blitt alvorligere, problemene større og endringsarbeidet er vanskeligere.

Barn i alderen 0-6 år er mer avhengig av sine omsorgspersoner og er særlig sårbare. Deres stemmer er nærmest usynlige i samfunnet og de er fullstendig avhengig av omsorgspersoner for å dekke sine grunnleggende behov. Det er derfor særlig viktig at vi er oppmerksomme på denne målgruppen. Nasjonalt uttrykkes det bekymring for at denne målgruppen ikke får dekket sine behov, og erfaring fra praksis indikerer at behov som oppdages når barnet er 3 år, burde blitt oppdaget i sped- og småbarnsfasen ([Barnevernsbarometeret 2025: Auka bekymring for dei yngste barna | Bufdir](#)).

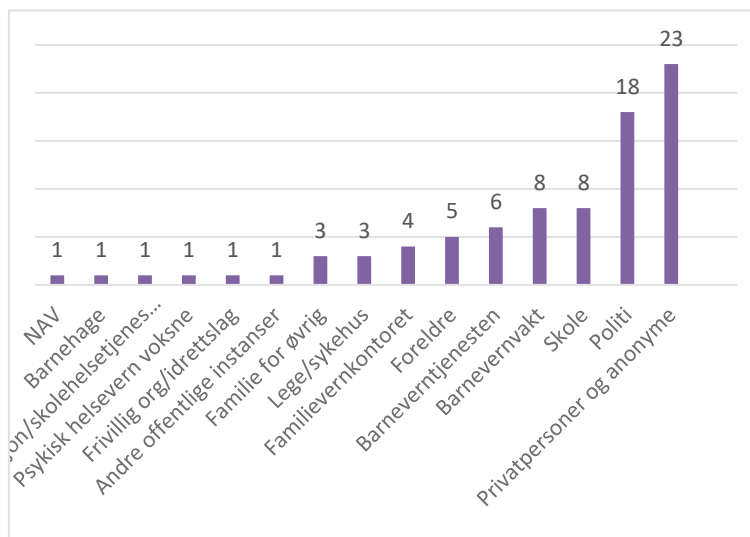
Ut fra aldersfordelingen i vår statistikk, er det nærliggende å tenke at dette også gjelder for våre kommuner, særlig Søndre land og Gjøvik som har lavest andel meldinger for denne aldersgruppen.

5.1.2 Oversikt over meldere til barnevernstjenesten og meldingsgrunnlag

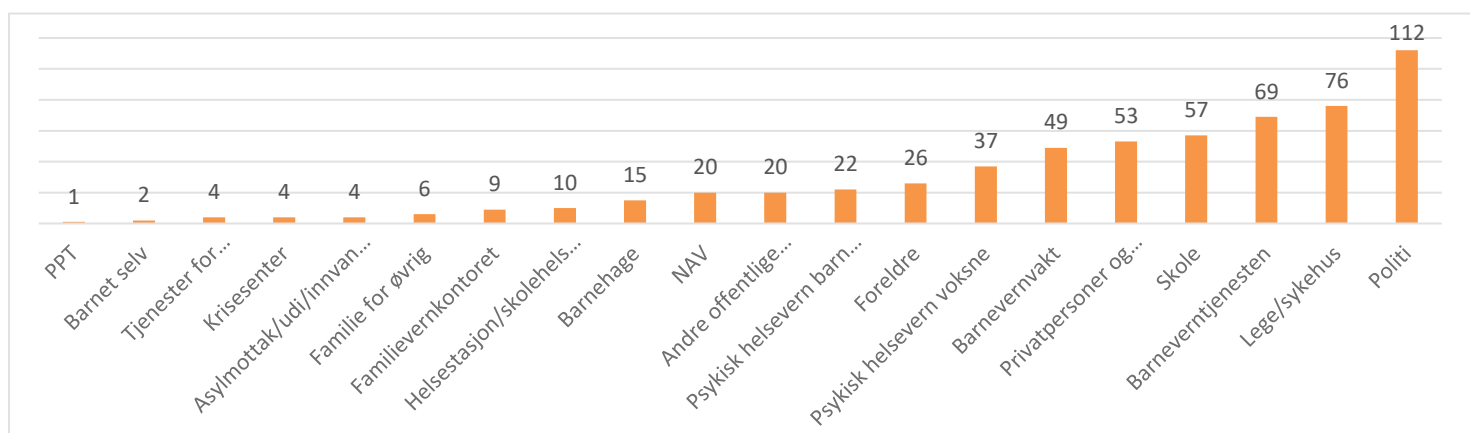
Tabell 4: Oversikt over meldere Nordre land kommune

Tabell 5: Oversikt over meldere Søndre land kommune

Tabell 6: Oversikt over meldere Gjøvik kommune

Politi, barnevern og skole er tradisjonelt de som ligger øverst på meldingsstatistikken, deretter foresatte og lege/tannlege/sykehus.

I Nordre Land og Søndre land kommer de fleste bekymringsmeldinger fra privatpersoner og anonyme. De melder omtrent dobbelt/tredobbelte så mye som offentlige instanser. Andre privatpersoner og anonyme er i utgangspunktet den samme gruppen meldere, da dette ikke skal være offentlige instanser (offentlige instanser har ikke anledning til å melde anonymt.) Dette kan gjerne være en nabo, slektning, en av foreldrene ol.

Statistikken indikerer at det er større sannsynlighet at for eksempel en nabo fanger opp bekymringer for et barn enn en offentlig instans. Sett ut fra meldingsgrunnlaget er det grunn til å stille spørsmål om dette burde oppdages tidligere hos en offentlig instans, som ser barna hver dag og dermed er i bedre posisjon til å oppdage behovet tidlig. Når dette er sagt så er det fint at privatpersoner har tillit til barnevernstjenesten og melder fra ved bekymring.

Utover dette samsvarer de som melder mest med nasjonal statistikk ellers. Barnehagen har meldt 1 bekymring i Nordre og Søndre land, og 15 i Gjøvik for 2025. Barnehagen er en av de viktigste arenaer for tidlig oppdagelse. De har en stor mulighet til å utgjøre en forskjell for barna, ved å identifisere bekymringen, bruke den gode relasjonen med foresatte og barnet til å snakke om det og koble på andre instanser fortløpende ut fra behovet. Nasjonalt er det en bekymring for underrapportering fra barnehagesektoren, særlig i saker uten tydelige enkelthendelser. Det fremstår som relativt lav meldefrekvens fra barnehage sett ut fra aldersgruppen og andel meldinger. Gitt barnehagens unike posisjon til å observere barns utvikling og omsorgssituasjon over tid, kan dette innebære en risiko for at enkelte bekymringer ikke fanges opp eller meldes videre tidlig nok.

Det er en lav andel meldinger som kommer fra andre instanser enn de som melder flest til barnevernstjenesten særlig i Nordre og Søndre land. Dette kan tyde på at bekymringene/strevet hos familien oppdages sent i forløpet, dette da politiet kobles på i forbindelse med alvorlige, akutte hendelser eller tilfeldige kontroll aktiviteter.

Barnevernstjenestens meldinger handler ofte om informasjon som tjenesten selv innhenter i dialog med familien, eller ved at man får tilgang på andre instansers informasjon og melder bekymring ut fra dette. Således er det andre offentlige instanser som har bredere kontaktflate med både hyppigere og kontinuerlig dialog med barna og deres foreldre.

Meldingsgrunnlaget med bekymring knyttet til foreldrenes manglende ivaretagelse av barnet og foreldrenes rusmisbruk henger sammen med at helse og politi ligger høyt på melderstatistikken.

Når det gjelder meldingsgrunnlaget så skiller det seg litt ut fra nasjonal statistikk for 2024(2025 statistikk er ikke publisert enda) med foreldrenes rusmisbruk, vold i hjemmet, foreldrene psykiske uhelse og høy grad av konflikt i hjemmet.

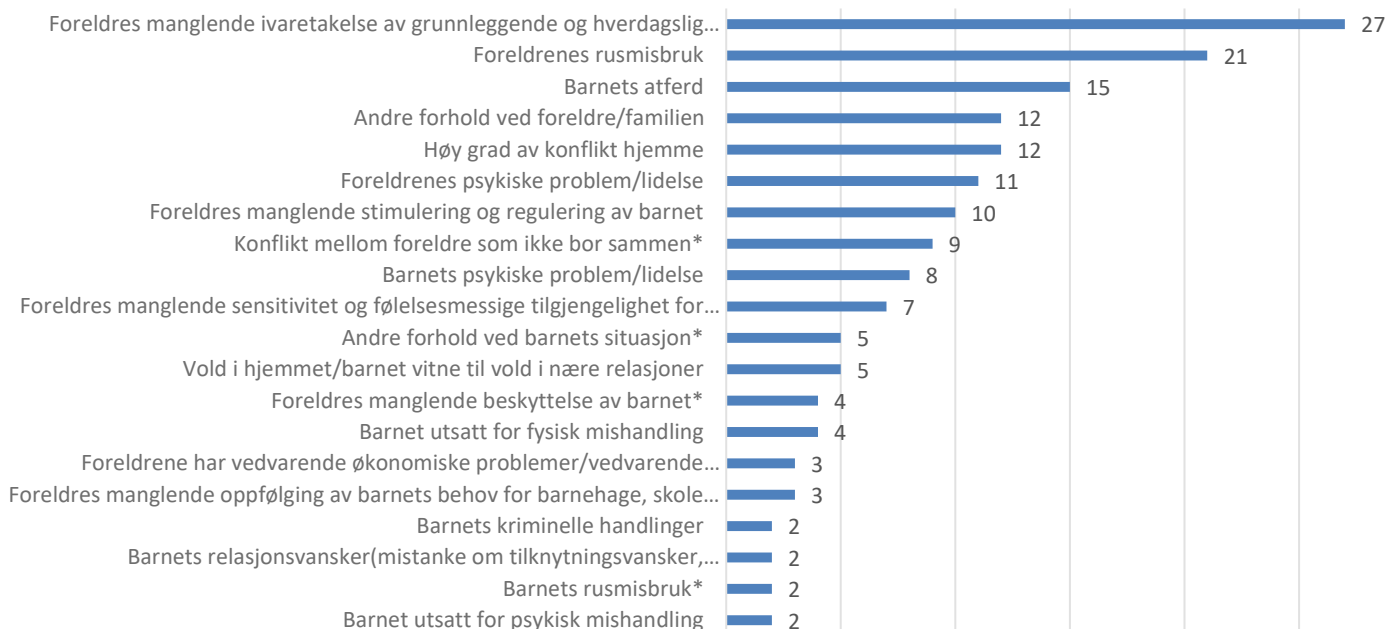
Nordre land sitt grunnlag for meldinger samsvarer ikke med det nasjonale sett bort fra foreldrenes rusmisbruk. De ligger høyest på foreldrenes manglende ivaretagelse av

grunnleggende og hverdagslig omsorg, barnets atferd og andre forhold. Søndre land har også foreldrenes rusmisbruk, deretter konflikt mellom foreldre som ikke bor sammen, barnets atferd og manglende ivaretagelse av grunnleggende og hverdagslig omsorg.

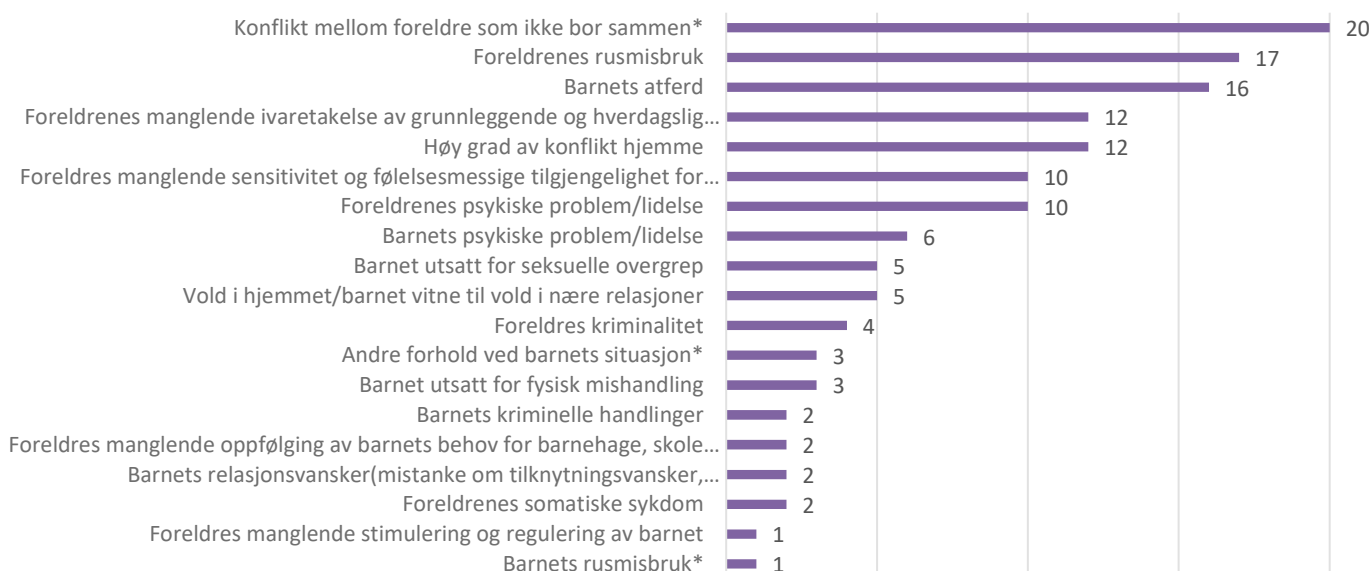
Gjøvik samsvarer med landet bortsett fra at foreldrenes rusmisbruk er byttet ut med barnets atferd. Dette kan handle om at barnet har blitt en symptombærer på forholdene i hjemmet, da Gjøvik også har en høy andel av meldinger på ungdomsgruppen.

Barnets atferd ligger høyt på grunnlag for melding til barnevernstjenesten, dette kan samsvare med at barn over tid lever med belastninger knyttet til rusmisbruk, konfliktnivå og dårlig psykisk uhelse hos foreldrene, som kan gjør at barnet blir en symptombærer av strevet i familien.

Tabell 7: Meldingsgrunnlag Nordre land kommune 2025, hentet ut fra fagsystemet

Tabell 8: Meldingsgrunnlag Søndre land kommune 2025, hentet ut fra fagsystemet

Tabell 9: Meldingsgrunnlag Gjøvik kommune 2025, hentet ut fra fagsystemet

Kvalitet

	Nordre Land	Søndre Land	Gjøvik
Fristbrudd	0	0	0

5.2 Undersøkelser

Barnevernstjenesten har rett og plikt til å gjennomføre en undersøkelse hos en familie dersom det er rimelig grunn til å anta at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for å iverksette tiltak etter loven.

Tabell 10: Undersøkelser og andel henleggelses for 2025

	Nordre land	Søndre land	Gjøvik
Antall nye undersøkelser	59	24	269
Antall undersøkelser konkludert	42	27	255
Herav hjelpetiltak (av konkluderte)	40,4% (17)	33,3% (9)	34,9% (89)
Herav henlagt av barnevernet	52,3% (22)	55,6 % (15)	50,6 (129)
Herav henlagt av foreldre	*	*	5,5% (14)
Herav henlagt, henvist annen instans	-	-	*
Herav henlagt, flyttet	-	-	5,1% (13)
Herav konkludert med nemnd	-	*	2,7% (7)
Total andel u.s henlagt	59,3%	59,3%	62,4%

*** SSB og Bufdir sin praksis er å prikke ut tall som er 3 eller mindre, for å unngå identifisering av enkeltindivider. Vi følger derfor denne praksisen og derfor er noe av tallgrunnlaget prikket ut. Dersom kommunestyret ønsker disse tallene, kan de utgis i møtet.*

Barnevernstjenesten har hatt en økning i andel undersøkelser sammenliknet med 2024. Dette utgjør 130 saker, som tilsier en 14,2% økning i andel undersøkelser.

Landsgjennomsnittet for vedtak om hjelpetiltak for 2024 var 33,6%, og andel henlagte etter barnevernstjenestens vurdering var 50%. Landsgjennomsnittet gir ingen fasit, men er en indikasjon på behovet i kommunen og barnevernstjenesten sammenlignet med resten av landet. Alle kommunene har hatt en økning i andel saker som har resultert i vedtak om hjelpetiltak etter undersøkelsen og dermed ligger vi over landsgjennomsnittet enn tidligere. Dette er en positiv utvikling, da dette samsvarer mer med befolkningsbehovet sett opp mot levekårsutfordringer og andel barn som mottar tiltak og som bor utenfor hjemmet. Det indikerer også at det er de «rette» meldingene som sendes, da det konkluderes med hjelpetiltak. Det er en nødvendig dreining for at man i større grad skal innfri oppvekstreformens intensjon med å sikre rett hjelp til rett tid, for å unngå at barn må flyttes ut av hjemmet. Oppvekstreformen handler om at rett hjelp til rett tid skal gis både lavterskel og i barnevernstjenesten, ut fra familiens behov. Det kan også indikere at det ikke er tilstrekkelig med tiltak på lavterskel nivå som faktisk forebygger eller avhjelper behovene hos familien

Søndre land har hatt en vesentlig økning i andel vedtak etter undersøkelse med 33,3% mot 16% i 2024. Nordre land har hatt en økning fra 26,9% til 40,4% og Gjøvik har hatt en økning

fra 25% til 34,9%. Dette samsvarer mer med det som er forventningen til saker som meldes til barnevernstjenesten. Oppvekstreformen har som hensikt at barnevernstjenesten skal få flere riktige meldinger. Det vil si at barnevernstjenesten skal få færre meldinger, og at færre meldinger henlegges. Nettopp fordi det er de «riktige» meldingene som sendes ut fra meldeplikten, samt at der hvor det er mulig har det vært dialog med foresatte i forkant av meldingen slik at foresatte har forståelse for og ser behovet for tiltak fra barnevernstjenesten.

At andel undersøkelser som ender med hjelpetiltak har doblet seg for en kommune, og økt for de to resterende kommune gjenspeiler også at sakene som er innkommet ila 2025 oppleves som mer sammensatte og med større hjelpebehov for de familiene det gjelder. Andel undersøkelser som konkluderes med nemnd har også hatt en liten økning.

Kompleksitet i saker hos barnevernstjenesten er beskrevet i tidligere tilstandsrapporter, det er ingen tvil om at dette fortsatt er gjeldende. Ungdommer med stort strev, psykisk uhelse og foreldre med strev og store bekymringer for ungdommen sin, rundt 40% av barn som barnevernstjenesten var i kontakt med i løpet av året har minoritetsbakgrunn. Dette stiller større krav til kultursensitivitet og forståelse, språkutfordringer, bruk av tolk, traumeerfaringer, økt frykt/skepsis for barnevernstjenesten, større barnefamilier og lignende. Økt kompleksiteten merkes særskilt godt i undersøkelsesarbeidet som skal undersøke sammensatte omsorgssituasjoner for barn, sikre relasjon med foreldrene slik at man kommer i en posisjon til dialog og bistand. Samtidig som du har en undersøkelsesfrist som løper. 3 måneder kan virke som god tid, men med flere sammensatte utfordringer og høye krav til tverrfaglig samarbeid så er dette ofte tidskritisk arbeid med høye krav til saksbehandling og forsvarligheten rundt de vurderingene som gjøres. I tillegg skal avdelingen avklare og ivareta fortløpende akutte hendelser i nye eller kjente familier.

Samlet for samarbeidet indikerer andelen henlagte saker at barnevernstjenesten bruker mye ressurser på familier hvor største andelen vurderes å ikke ha behov for hjelpetiltak fra barnevernstjenesten. Dette er i tråd med landsgjennomsnittet og en av årsakene til oppvekstreformen. Det er fortsatt et viktig handlingsrom å se på hvordan forebyggende tjenester i kommunen kan benyttes for å sikre familier bistand på et lavere nivå. Det er mer skånsomt for familien å motta kompetent hjelp på et tidligere nivå og det bidrar til bedre forebygging for den enkelte familier som strever.

Tabell 11: Andel barn med undersøkelser i forhold til antall innbyggere i alderen 0-17 år, hentet fra kommunemonitor.

	Nordre Land	Søndre Land	Gjøvik	Samlet for tjenesten	Norge
2025	4,7%	3,9%	5,3%	5,1%	4%
2024	2,7%	4,9%	4,8%	4,5%	4%
2023	3,7%	4,7%	4,7%	4,5%	3,9%
2022	4,2%	7,3%	4,3%	4,7%	3,9 %
2021	4,6%	7,8%	5,6%	5,7%	4,4%
2020	4,4%	6,2%	5,6%	5,5%	4,7%

Gjøvik og land barnevernstjenesten ligger samlet vesentlig høyere med andelen barn med undersøkelser enn landet ellers, i forhold til antall innbyggere. Dette henger sammen med tabell 10 og økningen som presenteres der.

Nordre land har hatt en ujevn utvikling på andelen barn med undersøkelser, med en nedgang de 3 foregående årene, og en vesentlig økning for 2025. Søndre land kommune har hatt en dramatisk nedgang i andel meldinger til barnevernstjenesten som så ut til å være oppadgående, men som for 2025 har hatt en nedgang igjen. Gjøvik kommune har også hatt en ujevn profil med en tydelig økning de siste årene.

Barneverntjenesten har som et ledd i arbeidet med reformen opplyst om meldeplikt og vilkårene for dette. Det er ikke nødvendigvis et mål i seg selv at barnevernstjenesten kun skal motta mindre antall saker, men at det er de «rette» sakene som henvises til barnevernstjenesten. Hvis ikke, vil dette kunne medføre større belastning på familiene og en dårligere ressursutnyttelse i kommunen.

Kvalitet

Tabell 12: Andel fristbrudd hentet fra kommunemonitor

	Nordre Land	Søndre Land	Gjøvik	Norge	Samlet for tjenesten
1 halvår 2025	2,3%	20,8%	1,4%	5,8%	4,4%
2 halvår 2025	*	*	7,5%	5,9%	6%
1 halvår 2024	11,1%	*	*	18,1%	1,3%
2 halvår 2024	*	7,7%	*	9,3%	0,7%
1 halvår 2023	1%	13%	*	5,1%	5,8%
2 halvår 2023	*	*	1,8%	7,4%	4,4%

** Fra april 2024 er beregningen for denne indikatoren endret. Ny definisjon av behandlingstid innebærer at undersøkelser der meldingen er konkludert før fristen må avsluttes innen 3 måneder etter konkludert melding for at undersøkelsen er konkludert innen fristen. Tidligere ble behandlingstid for undersøkelser beregnet fra fristen for konkludert melding, uavhengig av når meldingen ble konkludert. Endringen innebærer også at tallene ikke lenger korrigeres for de utvidelsene som godkjennes av statsforvalter. Dette gjør at andelen fristbrudd er høyere for de fleste tjenester i 2024 sammenlignet med tidligere år. Dette gjelder også tallet for fylkene og landet som helhet.

Andelen fristbrudd for undersøkelser har vært nedadgående siden 2020 hvor den høyeste andelen med fristbrudd var 27,5% for tjenesten. Tjenesten samlet sammenlignet med Norge viser at vi har gjennomgående har vesentlig lavere andel saker med fristbrudd.

Avdelingen har jobbet systematisk med kvalitetsutvikling og rutiner for å komme raskere i gang med undersøkelser samt sikre gode vurderinger i undersøkelsesplanen, samt at barnets beste er grunnleggende hensyn og at det er gjort en vurdering av barnets mening. Til tross for høy saksmengde så har avdelingen hatt en enorm forbedring på disse punktene hvor det kan vises til at dette framkommer i nesten samtlige saker i et utvalg. Kapasiteten vil til enhver tid avhenge av andel undersøkelser som skal gjennomføres og fravær i avdelingen. Dette er derfor et arbeid som følges opp nøye for å sikre at man har tilstrekkelig bemanning og prioritering av ressurser når sakstilfanget er kritisk høyt. Ledelsesstyrt saksmengde, rekruttering, samt arbeid med sykefravær er viktig å følge opp for å sikre dette arbeidet.

5.3 Hjelpetiltak

Barnevernstjenesten skal tilby og iverksette hjelpetiltak for barnet og foreldrene når barnet har et særlig behov for hjelp på grunn av sin omsorgssituasjon eller fordi barnet utsetter sin utvikling for fare. Hjelpetiltak skal være egnet til å møte barnets og familiens behov og slik bidra til positiv endring hos barnet eller i familien.

Tabell 13: Andel med hjelpetiltak i hjemmet av alle barn med tiltak 0-17 år, hentet fra kommunemonitoren.

	Nordre Land	Søndre Land	Gjøvik	Norge	Samlet for tjenesten
2025	1,1%	2,3%	1%	0,9%	1,2%
2024	1%	2,4%	0,9%	0,9%	1,1%
2023	0,8 %	1,8 %	1%	0,9%	1,1%
2022	1,1%	2 %	1,3%	1%	1,3%
2021	0,9%	1,8 %	1,3 %	1%	1,3%
2020	1,1%	1,9 %	1,5 %	1,1%	1,5%

Andelen barn som mottar hjelpetiltak fra barnevernstjenesten 0-17 år i forhold til antall innbyggere er høyere for vår tjeneste enn gjennomsnittet i Norge. Når man ser på aldersgruppen for meldingsstatistikken så er det en økning i bekymringer for ungdom 16-17, og derfor er nok aldersgruppen med hjelpetiltak for ungdom 17-25(inkludert ettervern) også er relativt høy for samarbeidet, selv om det ikke kommer frem av statistikken her.

Det er store variasjoner innad i samarbeidet, hvor Søndre land har høyest andel med hjelpetiltak i hjemmet med 2,3%, deretter Nordre land på 1,1% og Gjøvik med 1% sammenlignet med Norge på 0,9%. Denne statistikken bygger også på statistikken til undersøkelser, hvor man ser at andelen saker som ender med hjelpetiltak har økt. Når man ser på statistikken over tid, så er statistikken i landet jevn reduksjon på andel barn med hjelpetiltak. Trenden for tjenesten samlet er mer uoversiktlig med både økning og nedgang.

Nordre land varierer mellom 0,8-1,1 de siste årene, og dermed ikke store prosentvise endringer. Gjøvik har også hatt en mer stabil nedgang, fra 1,5%-09% før det har gått opp igjen til 1%. Søndre land derimot varierer fra 1,8%-2,4%, dette er større variasjoner som representerer større svingninger og et mer uforutsigbart behovsbilde.

Når man sammenligner tjenesten med landet ellers kan man se at det er en høyere andel barn som mottar hjelpetiltak i forhold til antall innbyggere. Dette kan indikere flere ting, det kan bety at våre kommuner har større behov for barneverntjenester med bakgrunn i befolkningsprofil og levekår. Samtidig kan det også indikere at det ikke er tilstrekkelig med lavterskel tiltak som sikrer at familier får bistand ved behov, som kan føre til at vanskene utvikler seg i større grad.

Kvalitet

Tre indikatorer satt på midlertidig pause i 2024/2025

På grunn av overgang til nye fagsystemer (Flyt Barnevern/Modulus Barn) og ny innrapporteringsløsning til barnevernsregisteret er det midlertidig ikke mulig å tallfeste indikatorene "Barn i hjelpetiltak med evaluert tiltaksplan", "Barn i fosterhjem som ikke har fått oppfølging i tråd med lovkrav" og "Tilsynskrav i fosterhjem som ikke er oppfylt". Disse indikatorene er derfor midlertidig satt på pause. Dette forventer vi at vil løse seg når flere kommuner har tatt i bruk nytt fagsystem. Indikatorene vil tidligst komme tilbake til kommunemonitoren i løpet av 2026.

Barnevernstjenesten har i sitt utviklingsarbeid i 2025 blant annet hatt fokus på tiltaksplaner, utarbeidelse og evaluering. Dette er fortløpende arbeid, som må følges opp systematisk. Dette fokus har vært særlig nødvendig i overgang til nytt fagsystem, da modulen for tiltaksplaner er lite intuitivt utformet, og i liten grad sikrer dette arbeidet.

5.4 Omsorg og ettervernstiltak

Tabell 14: Barn og unge med omsorgs og ettervernstiltak i 2025

	Nordre Land	Søndre Land	Gjøvik
Antall barn i fosterhjem totalt	11	16	40
Herav under omsorg § 5-1, §4-8,2.	10	14	26
Herav frivillig plassert § 3-2	*	*	14
Antall barn i institusjon totalt	0	4	15
Herav under omsorg	0	*	6
Herav frivillig plassert	0	*	9
Ungdom 18-25 som mottar ettervern	13	5	48

*** SSB og Bufdir sin praksis er å prikke ut tall som er 3 eller mindre, for å unngå identifisering av enkeltindivider. Vi følger derfor denne praksisen og derfor er noe av tallgrunnlaget prikket ut. Dersom kommunestyret ønsker disse tallene, kan de utgis møtet.*

Når det gjelder oversikt over antall barn med omsorgs og ettervernstiltak så er dette løpende rapportering, tallgrunnlaget her gir derfor et øyeblikksbilde ved rapportering.

Tabell 15: Andel barn som bor utenfor hjemmet ila året ift antall innbyggere 0-17 år, hentet fra kommunemonitoren

	Nordre Land	Søndre Land	Gjøvik	Norge	Samlet for tjenesten
2025	1,1%	2,3%	1%	0,9%	1,2%
2024	1%	2,4%	0,9%	0,9%	1,1%
2023	0,8%	1,8%	1%	0,9%	1,1%
2022	1,1%	2%	1,3%	1%	1,3%

Barnevernstjenesten har jevnt over en høyere andel barn som bor utenfor hjemmet sammenlignet med Norge. Søndre Land ligger dobbelt så høyt som gjennomsnittet i landet for andel barn som bor utenfor hjemmet. Nordre land og Gjøvik kommune har hatt en liten økning på andel barn som bor utenfor hjemmet, mens Søndre Land har hatt en nedgang på 0,1% sammenlignet med 2024. En økning i andel barn som bor utenfor hjemmet er ikke ønskelig, og er ikke i tråd med den ønskede utviklingen jamfør barnevernsreformen og endring i rettspraksis med større fokus på at man skal arbeide med gjenforening mellom foreldre og barn. Samtidig er det de lovmessige kravene til saksbehandling og barnets beste som styrer tiltakene som barnevernstjenesten iverksetter.

Nordre Land har hatt en stor økning i barn som har flyttet i fosterhjem ila 2025, med 4 flere barn i fosterhjem, samtidig har det vært en nedgang i ungdom på institusjon. For Søndre Land er antall barn som bor i fosterhjem stabilt, men mer ustabilt når det gjelder ungdom som bor på institusjon med en økning, hvor 4 ungdommer nå bor på institusjon. Gjøvik har hatt en nedgang på 11 fosterhjem, men en økning av ungdom på institusjon med 8 stykker. Dette er øyeblikksbilder som sammenlignes her og nå, og sier ingenting om varighet.

Barnevernsfeltet er komplekst og til tider uforutsigbart. Dette handler om mennesker og familier med sammensatte og ofte skiftende utfordringer, som lever sine liv med forhold som påvirker både omsorgssituasjonen og barnas utvikling. Saker kan endre karakter raskt, og barnevernstjenesten må kontinuerlig gjøre vurderinger basert på juridiske rammer, faglige standarder og barnets beste. Dette gjør at arbeidet krever både fleksibilitet, faglig bredde og evne til å håndtere parallelle problemstillinger samtidig.

Dette bildet kan preges av familier hvor det er en sosial arv som ikke brytes, det kan være familier som flytter til kommunen og som har krav på bistand ut fra der hvor barnet oppholder seg, det kan være godt forebyggende arbeid, men med uforutsette hendelser og tragiske hendelser, medfødt helsevansker, og/eller at man ikke har truffet med det forebyggende tiltaket eller barnevernstiltak. Hva som er årsaken til så store svingninger i statistikken er sammensatt, og vanskelig å gi et tydelig svar med strek under. Men det gir et bilde av at familiene har store hjelpebehov, og at dette er preget av mange og tilfeldige variasjoner.

Kvalitet:

Barn som er under barnevernstjenesten omsorg og bor i fosterhjem eller institusjon har krav på oppfølging fra barnevernstjenesten for å sikre at de får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Barnevernstjenesten plikter å besøke fosterhjemmet så ofte som mulig og minimum 4 ganger i året, eller 2 dersom det er fattet vedtak om det.

Tre indikatorer satt på midlertidig pause i 2024/2025

På grunn av overgang til nye fagsystemer (Flyt Barnevern/Modulus Barn) og ny innrapporteringsløsning til barnevernsregisteret er det midlertidig ikke mulig å tallfeste indikatorene "Barn i hjelpetiltak med evaluert tiltaksplan", "Barn i fosterhjem som ikke har fått oppfølging i tråd med lovkrav" og "Tilsynskrav i fosterhjem som ikke er oppfylt". Disse indikatorene er derfor midlertidig satt på pause. Dette forventer vi at vil løse seg når flere kommuner har tatt i bruk nytt fagsystem. Indikatorene vil tidligst komme tilbake til kommunemonitoren i løpet av 2026.

5.5 Spesialiserte barnevernstiltak

Hjelpetiltak skal være egnet til å møte barnets og familiens behov og til å bidra til positiv endring hos barnet eller i familien.

Tabell 16: Antall familier som har mottatt bistand fra SBT 2025, hentet fra fagsystemet.

	Nordre Land	Søndre Land	Gjøvik
Familier som mottar/har mottatt bistand:	11	8	38
PMTO	*	*	6
Marte Meo	0	0	0
Andre hjemmebaserte tiltak og Andre tiltak for å styrke foreldreferdigheter	4	4	10
Råd og veiledning	5	0	19

Når det gjelder oversikt over antall barn som har mottatt bistand så er dette løpende rapportering, tallgrunnlaget her gir derfor et øyeblikksbilde ved rapportering. Det er derfor tatt utgangspunkt i høyest antall barn som vi har fulgt opp i avdelingen ved rapportering.

Hjemmebaserte tiltak og råd og veiledning er det som blir mest benyttet, hvor man tilpasser metode og tilnærming ut fra familiens behov på en systematisk måte som for eksempel familieterapi, gestaltterapi, COS, PYC osv. Utover dette benyttes strukturelle tiltak som PMTO. Avdelingen bistår med veiledning til foreldre med hjemmeboende barn, men også når barnet er flyttet ut av hjemmet. Veiledning til foreldre med barn som er flyttet ut av hjemmet og veiledning i forbindelse med samvær, både i forkant, underveis og etterkant er ressurskrevende oppdrag da dette ofte innebærer endel reising.

Avdelingen ser en økning i saker med tematikk knyttet til seksuelle overgrep, foreldre i høykonflikt, besøksforbud på grunn av vold i nære relasjoner og «gråsonesaker» saker hvor barn/unge har diagnoser innenfor ulike spektre, hvor for eksempel PPT, Habilitering og BUP er samarbeidende instanser. Veiledning til foreldre med spe og småbarn har hatt en økning, dette er viktig arbeid, og krever hyppig veiledning, evaluering og tett samarbeid med andre instanser.

Tabell 17: Gruppetilbud til fosterhjem 2025, hentet fra fagsystemet

Gruppetilbud til fosterhjem:	Antall:
TBO-F grupper for fosterhjem	10 fosterhjem
TBO-F veiledning	5 fosterhjem
Trygg base for fosterhjem	10 fosterhjem

I tillegg til gruppetilbud for fosterhjem, så mottar alle nye fosterhjem for Gjøvik og land barnevernstjeneste individuell veiledning de første 6 mnd. Deretter evaluerer man med fosterhjemmet behovet for videre individuell veiledning. Fosterhjemsoppdragene har endret seg mye de siste årene, og dette øker også behovet for individuell veiledning for fosterhjemmene, for å sikre stabilitet og gode rammer i fosterhjemmene

6.0 Utfordringsbildet

Barnevernstjenesten står i et utfordringsbilde preget av både høy saksmengde og saker med økende kompleksitet. Når ressursene ikke står i forhold til antallet saker og kravene som følger med dem, skaper dette betydelig press på tjenestens kapasitet og evne til å gi oppfølging i tråd med lovkrav og faglige standarder. Barnevernsarbeid har ingen fasit; hver sak krever individuelle og skjønnsmessige vurderinger, tett samhandling med andre tjenester og løpende faglige avveininger. Det medfører at tjenesten må håndtere parallelle og sammensatte problemstillinger innenfor stramme rammer. Denne situasjonen gjør det nødvendig å synliggjøre både risiko og behov for styrking, for å sikre at barn og familier får rett hjelp til rett tid og at kommunen innfrir intensjonene i oppvekstreformen.

Det er gjennomgående beskrevet i rapporten en økning i andel undersøkelser og andel saker som resulterer i vedtak om hjelpetiltak fra barnevernstjenesten. Barnevernsarbeidet er preget av noe uforutsigbarhet med tanke på hvor arbeidskrevende den enkeltes behov er samt hvor mye og hvor store akutte behov som oppstår.

I 2022 ble det besluttet en omorganisering av tjenesten. KS anbefalte ut fra tallgrunnlaget i 2021 samt forventet fortsatt nedgang av antall saker, som et resultat av oppvekstreformen. Barnevernstjenesten iverksatte strukturer for vurdering av saker, som skal sikre at barnevernstjenesten arbeider i kjernebarnevernet, som er en statlig føring i tråd med reformen. Ved omorganisering av tjenesten, tok man 3 kontaktperson stillinger og omgjorde til fagleder stillinger, slik at man sikrer god nok oppfølging, veiledning, faglig ledelse og internkontroll. Dette ble av KS vurdert som lav risiko, opp mot tallgrunnlaget i 2021 og forventet nedgang i saker.

Tabell 18: Andel av barnevernsutgifter som går til saksbehandling, hentet fra kommunemonitoren

	Norge	Samlet for tjenesten
2025	36,3	34,2
2024	36,7	33,5
2023	37,7	33,9
2022	36,8	31,6

Rapporteringen tar utgangspunkt i stillinger til saksbehandling, drift og administrasjon. Vi driver innlandets største interkommunale barnevernstjeneste med rett i underkant av 60 ansatte og 3 interkommunale løsninger med 3- 6 kommuner (barnevernsvakt og fosterhjemstilsyn). Et slikt samarbeid krever administrering og ledelse for å sikre forsvarlige tjenester. Dette medfører derfor noen feilkilder i rapporteringen og i forståelsen av andel ansatte som utfører saksbehandlingen. I tråd med KS sin anbefaling er tjenesten organisert med 3 virksomhetsledere og 1 fagleder per ca 8 kontaktpersoner. Fagleder og virksomhetsleder jobber ikke direkte med saksbehandling, men er vesentlig for lovpålagt veiledning av kontaktpersoner, kvalitetssikring og internkontroll. Det må tas hensyn til at funksjon 244 dermed omfatter flere stillinger som ikke bidrar til reduksjon i antall saker per kontaktperson.

Tabell 19: Antall årsverk med fagutdanning per 1000 barn i aldersgruppen 0-17 år, hentet fra kommunemonitoren

	Norge	Samlet for tjenesten
2025	5,9	7,3
2024	5,8	7
2023	5,7	6,6
2022	5,6	6,9

Årsverk med fagutdanning ligger høyere enn gjennomsnittet i Norge med 7,3 mot 5,9. Fagutdanning defineres her med barnevernspedagog, sosionom og annen høyskole/universitetsutdanning. Tjenesten har en andel tilsatte med annen høyskole/universitetsutdanning, det må regnes med ekstra opplæring da man som tilsatt som kontaktperson i barnevernstjenesten har særlig behov for kompetanse knyttet til å vurdere barns omsorgssituasjon, identifisere risiko og beskyttelsesfaktorer samt iverksette riktige tiltak til barnets beste i tråd med lovverk, faglige retningslinjer og etiske prinsipper. Kompetansekravet presiserte dette behovet, og vi har brukt mye ressurser for å sikre kompetansekravet for alle ansatte. Kompetansekravet i lovverket er fjernet hos alle andre enn hos leder og stedfortreder, men det er presisert at kompetansebehovet er det tjenesten selv om er best til å vurdere og prioritere.

I et kommunesamarbeid det er levekårsutfordringer samt stort behov for barnevernstjenester, så stiller dette større krav til barnevernsfaglig kompetanse og fagutdanning. Det betyr også at kompleksiteten i behovet hos befolkningen medfører lavere

kapasitet hos den enkelte fagutdannede. Barnevernstjenesten har samlet sett en høyere belastningsgrad på alle faktorer enn gjennomsnittet i Norge, dette medfører stort utslag på belastningen for den enkelte ansatte i barnevernstjenesten.

Tabell 20: Barn med undersøkelser eller tiltak pr årsverk, hentet fra kommunemonitoren

	Norge	Samlet for tjenesten
2025	12,3	10,9
2024	12,2	10,8
2023	12,2	11,7
2022	13	12,3

Når man ser på indikatoren *barn med undersøkelser eller tiltak per årsverk* for 2025, ligger barnevernstjenesten lavere enn landsgjennomsnittet, med 10,9 barn per årsverk sammenlignet med 12,3 nasjonalt. Indikatoren gir dermed inntrykk av at belastningen i tjenesten er forholdsvis lav. Samtidig er dette ikke i samsvar med den faktiske situasjonen i tjenesten.

Statistikken må tolkes med varsomhet fordi den utelukkende viser antall barn, og ikke den totale arbeidsmengden som ligger bak hvert barn. Tallene sier ingenting om antall meldinger, akuttvurderinger, akutthåndtering, sakskompleksitet, reisevei, samarbeid med andre instanser, møtevirksomhet eller saker som behandles i rettsvesenet. Disse arbeidsoppgavene utgjør en betydelig del av saksbehandlernes faktiske arbeidsbelastning, men fanges ikke opp av denne indikatoren. Og som er særlig relevant i vår statistikk da vi har en høy belastningsgrad på andel barn med undersøkelser, tiltak, barn som bor utenfor hjemmet og akuttvedtak.

Det er også viktig å understreke at tjenesten har en høy andel ungdom, både når det gjelder meldinger og i form av ettervernstiltak. Arbeid med ungdom kjennetegnes ofte av høyt konfliktnivå, sammensatte behov, tettere oppfølging og mer omfattende møteaktivitet – noe som ytterligere øker arbeidsmengden uten at dette reflekteres i statistikken.

På denne bakgrunn vurderes indikatoren som mangelfull for å beskrive faktisk press og kapasitet, og tjenestens reelle belastning i 2025 er derfor betydelig høyere enn det tallene alene gir inntrykk av.

Dersom man tar utgangspunkt i landsgjennomsnittet, fremstår utviklingen relativt forutsigbar. Når man derimot tar utgangspunkt i den samlede situasjonen i vår barnevernstjeneste, blir bildet langt mindre stabilt. Lokale variasjoner i saksmengde, alvorlighetsgrad og type tiltak gjør at tjenesten opplever større svingninger enn det nasjonale nivået tilsier. Dette skaper betydelige utfordringer både for planlegging, kapasitetsvurderinger og ressursdisponering. Dette henger også sammen med andelen barn med akuttvedtak. Tjenesten har i løpet av 2025 hatt en økning i andel saker med

akuttvedtak, men også andel saker som må håndteres akutt for å ha tilstrekkelig informasjonsgrunnlag til å gjøre en forsvarlighetsvurdering. Arbeidet med akuttsaker eller for å avklare akuttsaker krever mye samtidige ressurser. Andel akuttvedtak gjenspeiler et bilde på andel barn som må flyttes akutt, men det er også viktig å synliggjøre at det i dette arbeidet jobber man med å avklare enda flere saker, som ikke ender med et akuttvedtak. Disse sakene kjennetegnes ved alvorlig meldinger med bekymring for et barn, og ofte bekymring for vold. Disse sakene skal vurderes akutt og det skal utarbeides en plan for nødvendige aktiviteter opp mot forsvarlighet for å sikre at disse barna ikke blir vesentlig skadelidende. Det gjennomføres flere samtidige samtaler med barna og foresatte, det er dialog med politi og skole. Det utarbeides sikkerhetsplan og arbeides med gjenforening ut fra barnets uttalelser og vurderinger av alvorlighetsgraden. Dette er svært ressurskrevende og emosjonelt belastende arbeid. Hvis barnet må flyttes fordi man vurderer at barnet kan bli vesentlig skadelidende, så utløser dette enda flere krav til saksbehandlingen; vedtak skal fattes, oversendes til nemnd, ankebehandling i nemnd, tett oppfølging av foresatte og barn og fortløpende vurderinger for å avklare videre behov for tiltak fra barnevernstjenesten. Dette er arbeidsoppgaver som skal løses i tillegg til planlagt undersøkelsesarbeid, og uavhengig av sakens utfall skal avdelingen følge opp familien en periode. Saker som krever akutt avklaring eller oppfølging medfører derfor dobbelt saksbehandling som ikke synes så godt i statistikken.

Dette medfører en stor slitasje på tjenesten, da man stadig må forskyve på andre arbeidsoppgaver for å sikre at de akutte behovene ivaretas i henhold til forsvarlighetskravet, samtidig som man sikrer at ordinære undersøkelser gjennomføres i tråd med undersøkelsesplanen og frist for undersøkelse på 3 mnd. Det stilles strenge krav til fristoverholdelse av undersøkelser, og med tanke på økt innstrøm i tjenesten og akutte behov, så er det lagt ned et betydelig arbeid for å unngå fristoversittelser for undersøkelsesarbeidet.

Tabell 21: Andel barn med barnevernstiltak i forhold til antall innbyggere, hentet fra kommunemonitor

	Nordre Land	Søndre Land	Gjøvik	Norge	Samlet for tjenesten
2025	2,8%	4,5%	3,5%	3,1%	3,5%
2024	2,8%	4,3%	3,4%	3,1%	3,4%
2023	3%	4,7 %	4,1%	3,3%	4%
2022	4,3%	4,9 %	4,3%	3,5%	4,4%
2021	4,3%	5,4 %	4,5 %	3,9%	4,6%
2020	3,9%	4,8 %	4,6 %	4,1%	4,5%

Tabell 22: Andelen barn med akuttvedtak per 1000 i barnebefolkningen, hentet fra kommunemonitor

	Nordre Land	Søndre Land	Gjøvik	Norge	Samlet for tjenesten
2025	0,9%	2,2%	1,6%	1%	1,6%
2024	4,3%	5,5%	1,1%	1%	2,1%
2023	*	*	*	0,9%	*

Oppsummert er det ulikt utfordringsbilde for våre kommuner i samarbeidet. Det er viktig å presisere at tjenesten håndterer saker og behov uavhengig av hvilken kommune som melder behovet. Utslagene for hver kommune handler derfor om lokale tiltak, utfordringer samt størrelse.

Det er avgjørende for barneverntjenestens arbeid og særlig med fokus på minste inngreps prinsipp, at man får kjennskap til barn og foreldre som har behov for tiltak fra barnevernstjenesten til rett tid. Dette innebærer en tiltro til at andre tjenester som er i kontakt med barn og familier bidrar til forebygging og bedrer barnets situasjon. Mange barn og foreldre synes det er tryggere samt mindre stigmatiserende å motta hjelp fra noen som allerede kjenner dem, eller fra andre lavterskel tjenester og således mer mottakelig for hjelp. Dette er tiltak som er mulig å iverksette før meldeplikten er utløst, som også kan medføre at utfordringene i familien kan reduseres eller løses, før det oppstår behov for tjenester fra barnevernstjenesten. Et aktivt samarbeid mellom barnevernstjenesten og andre tjenester er helt vesentlig for å ha kjennskap til hverandre og samarbeid til det beste for de vi skal hjelpe

Oppvekstreformens agenda er å sikre rett hjelp til rett tid, slik at behovene hos familien kan dekkes på et lavere nivå når dette er mulig. Dette er man kjent med kan skape usikkerhet knyttet til meldeplikt og hvor terskelen går for å melde bekymring til barnevernstjenesten og hvor lang tid det skal gå. Det kan være en bakside ved reformen at man på lavterskel nivå jobber for lenge, før barnevernstjenesten kobles på. Statistikken er sammensatt og varierer med mange individuelle faktorer, statistikken kan preges av familier med mange barn eller for eksempel flere ungdommer som mange er bekymret for. Når man skal analysere dette må man derfor se på flere faktorer, for å se på hvilken effekt det forebyggende arbeidet har i den enkelte kommune.

Oppvekstreformen har som hensikt å sikre rett hjelp til rett tid, og i forbindelse med dette ble egenandelen for kjøp av statlige tiltak økt, som et insentiv for å sikre at kommunen prioriterer gode forebyggende tiltak. For eksempel koster en institusjonsplass 190 190 kroner hver måned. Dette er vesentlig å ha et blikk på, når man ser på andel kostnader som kommunene bruker på barnevern.

Tallgrunnlaget for Nordre land viser en generell økning på alle områder herunder meldinger til barnevernstjenesten, andel meldinger som undersøkes, samt andel undersøkelser som konkluderes med vedtak om hjelpetiltak. Statistikken tilsier at Nordre land er de som mottar

flest meldinger i aldergruppen 0-6 år, da dette utgjør 32,4% av alle meldingene. Samtidig er også ungdomsgruppen høyt representert i statistikken. Andelen privatpersoner/anonyme meldere ligger på topp, samtidig som det er svært få offentlige meldere utover skole, politi, barnevern, lege/sykehus/tannlege og psykisk helsevern. Andelen med vedtak om hjelpetiltak etter en undersøkelse kan indikere at man treffer med de «rette sakene» i tråd med kjernebarnevernet. Det har vært en økning i andel barn som har flyttet i fosterhjem ila året, men en nedgang på antall ungdommer som har flyttet på institusjon.

Søndre land har hatt en økning i meldinger til barnevernstjenesten sammenlignet med 2024 (noe som er positivt), selv om de ligger lavest på meldingsstatistikken i samarbeidet. Andelen meldinger som konkluderes med undersøkelse, ligger lavere enn Gjøvik og Nordre Land. Det er ingenting i befolkningsgrunnlaget eller innretning av det forebyggende arbeidet som tilsier at dette behovet skulle vært lavere for Søndre Land enn våre to andre kommuner. En høy andel av meldingene, kommer i aktive saker og henlegges derfor. Hva handler dette om? Handler det om god eller dårlig koordinering? Avdekkes det forhold som utløser den personlige meldeplikten? Er det lettere å melde bekymring, når man allerede er kjent med at barnevernstjenesten har en aktiv sak? Dette kan være lurt å følge opp, all den tid profilen til Søndre Land også er ujevn over år. Det er nødvendig å stille disse spørsmålene da man også ser at Søndre Land har et høyt kostnadsnivå på barnevernsområdet, samt dobbelt så mange barn som bor utenfor hjemmet sammenlignet med landsgjennomsnittet. Herunder ser man at bruk av fosterhjem er stabilt, mens bruk av institusjon som tiltak er mer uforutsigbart med en økning i år. Andelen akuttvedtak ligger også dobbelt så høyt som landet. Ungdomsgruppen 13-20 år er den aldersgruppen som det mottas flest meldinger med 42,9% av alle meldingene. Samlet sett reiser disse faktorene spørsmål ved om kommunen i tilstrekkelig grad klarer å identifisere barns behov på et tidlig nok tidspunkt til å iverksette hjelpetiltak i hjemmet. Når tidlig innsats ikke fanges opp eller ikke kan gjennomføres systematisk, øker risikoen for at barns situasjon forverres og at tiltak utenfor hjemmet – inkludert akutte inngrep – blir nødvendig.

Samtidig er det viktig å understreke at slike variasjoner ikke nødvendigvis uttrykker svikt, men at kommunen – som en mindre kommune – får større statistiske utslag av relativt få saker. Det bildet rapporten tegner, kan handle om flere kombinasjoner, reelle og sammensatte behov hos familier, tilfeldig variasjon i saksinngangen, kompleksitet i enkeltsaker og lokal kapasitet og struktur i det forebyggende arbeidet.

Gjøvik har en litt høyere andel barn med meldinger og undersøkelser enn landet for øvrig. Andelen meldinger som henlegges ligger litt høyere enn nasjonal statistikk. Aldersgruppen det meldes mest bekymring for er ungdomsgruppen 13-20 år med 46,7% av alle meldinger mot 0-6 år med 25,6% av alle meldingene. Andelen undersøkelser som konkluderes med vedtak om hjelpetiltak, er i tråd med resten av landet, men det er noe høyere andel av sakene hvor foreldrene takker nei til hjelpetiltak eller flytter. Dette kan være tilfeldige variasjoner. Gjøvik ligger også høyere på andel barn som mottar hjelpetiltak, selv om

andelen barn med hjelpetiltak har vært nedadgående. Det er også en høyere andel barn som bor utenfor hjemmet, og her er det særlig behov for institusjonstiltak som utmerker seg i øyeblikksbildet. Gjøvik ligger høyere enn landsgjennomsnittet på barn med barnevernstiltak og barn med akuttvedtak oppsummert.

Det har vært føringer for endringer innen oppvekstsektoren med bakgrunn i oppvekst-/barnevernsreformen, hvor barnevernstjenesten i større grad skal jobbe opp mot kjernebarnevernet. Dette har vært et fokus, statistikken i kommunemonitoren tilsier at dette fortatt må være et fokus fremover. Det er viktig at forståelsen for meldeplikt og handlingsrommet jobbes med i fellesskap for å kvalitetssikre at barnevernstjenesten ikke hever terskelen for høyt, og får de sakene som man skal ha.

7.0 Innsatsområder

Barnevernstjenesten har i 2025 hatt et stort søkelys på overgang til nytt fagsystem-Modulus. Dette er det viktigste verktøyet for å sikre korrekt saksbehandling, ivareta forsvarlighet og rettssikkerhet i det løpende arbeidet som foregår i barnevernstjenesten.

Selv om innføringen av nytt saksbehandlingssystem har vært nødvendig og riktig, har implementeringsfasen vært svært krevende. Arbeidskapasiteten i tjenesten har blitt betydelig redusert i perioden, ettersom alle ansatte må tilegne seg nye arbeidsprosesser og rutiner. I barnevernet er skriftlighet en grunnleggende del av forsvarlig praksis; prinsippet om at «er det ikke dokumentert, har det ikke skjedd» ligger fast. Dette skyldes at arbeidet krever fortløpende skriftliggjøring av vurderinger, beslutninger og observasjoner for å sikre notoritet, etterprøvbarehet og rettssikkerhet. Endringer i saksbehandlingsverktøyet påvirker derfor i stor grad den daglige driften og krever tid før tjenesten igjen kan arbeide med full kapasitet.

Når dette skjer samtidig som det har vært en økning i innstrøm av saker, så medfører det en stor risiko. Dette har derfor vært et viktig innsatsområde å kartlegge etter hvert som utfordringene har åpenbart seg i løpet av året.

Andelen akuttvedtak som ligger høyere enn landsgjennomsnittet, sammen med den høye andelen saker som krever akutt håndtering for å avhjelpe eller vurdere behovet for akuttvedtak, legger et betydelig press på tjenestens ressurser. Dette går ofte på bekostning av planlagte aktiviteter.

Arbeid i barnevernstjenesten forutsetter bred og dyptgående kompetanse innen en rekke komplekse temaer, prosesser og vurderinger. Det økende omfanget av akuttarbeid og kompleksiteten i sakene har tydeliggjort behovet for ytterligere spesialisering innad i tjenesten – enten etter alder, saksfase eller tematiske områder. En slik spesialisering kan bidra til mer målrettet kompetanseutvikling, styrket kvalitet i tjenestene og bedre håndtering av både akutte og planlagte oppgaver. Kartlegging og vurdering av dette behovet har derfor lagt grunnlaget for en spesialiseringsprosess for 2026. Behovet for spesialisering

fremkom også gjennom samarbeidet med NAV arbeidslivssenter med fokus på arbeidsmiljøet. Sistnevnte er det jobbet systematisk med over tid.

Tjenesten har gjennom fagutviklingen hatt stort søkelys på barnevernfaglige vurderinger, vurdering av barnets beste gjennom hele saksbehandlingen, men særlig i vedtak og tiltaksplaner. Det er igangsatt oppfølgende egenvurderingstilsyn som rapporteres til statsforvalteren, for å følge opp effekten av forbedringsarbeidet. Etter gjennomgang av dette ser man god effekt av dette forbedringsarbeidet med gjennomgående bedre barnevernsfaglige vurderinger, barnets beste fremstår som grunnleggende hensyn og barnets mening fremkommer tydelig og er vektlagt i de utvalgte sakene.

Familieråd har vært et satsningsområde, hvor man hadde som målsetting at familieråd skal vurderes i alle faser av en barnevernssak. Barnevernstjenesten har i 2025 doblet andel familieråd, og har jobbet med å gjennomføre dette i alle faser av en barnevernssak.

Barnevernstjenesten har initiert et samarbeid for opplæring av TIBIR (Tidlig innsats for barn i risiko) i våre kommuner. TIBIR er et kunnskapsbasert program med en tiltakskjede som skal kunne bistå familier med lette til store utfordringer. Programmet inneholder modul for kartlegging og identifisering av atferdsvansker og/eller foreldre som strever med oppdragelsen og oppfølging av barna i hverdagen, foreldrerådgivningsmodul med 3-6 timer ut fra familiens behov, PMTO behandling med varighet på inntil 9 måneder for mer sammensatte utfordringer, og konsultasjonsmodul som er beregnet på de samme utfordringene innenfor skole/barnehage. Barnevernstjenesten gjennomfører opplæringen med sine PMTO terapeuter, kommunene har inngått i en pilotering hvor man vurderer om dette skal opprettholdes utover første prøveperiode og hvor mange moduler man eventuelt ønsker å utvide med. Samt vurdering av PMTO på lavterskel, slik at man unngår at disse familiene må henvises til barnevernstjenesten dersom meldeplikten ikke er utløst. Barnevernstjenesten vurderer ut fra denne og tidligere tilstandsrapporter, at dette er et godt bidrag i felles språk og forståelse for å identifisere og gi bistand til foreldre på lavest mulig nivå.

Vedlegg:

Strategidokument for Gjøvik og land barnevernstjeneste